

Baantjer Inc.

Moord aan tafel

De Fontein

Een vrolijke ober slingert een stukje aan een lian. De gasten in het restaurant lachen gretig, blij dat hun junglegevoel wordt bevestigd.

Jungle4Food is een succes, zoals veel themarestaurants in het centrum van Amsterdam. De combinatie van exotische gerechten, uitheemse aankleding van het interieur en tropisch uitgedost personeel is vrijwel elke avond goed voor een uitverkocht huis. Trots meldt het management in advertenties en op de in nep-boomschors uitgevoerde menu's dat reserveren dringend wordt aangeraden, 'om teleurstellingen te voorkomen'.

Het zijzaaltje, met in het midden een lange tafel, is gereserveerd voor speciale gezelschappen. Net als de grote zaal van het restaurant is het voorzien van een overdaad aan grote planten, boompjes en lianen. Tussen de bladeren gluren kleine kunststofversies van wilde dieren naar alle klanten. Aan een van de lianen hangt een pluchen slingeraap.

Aan de lange tafel schenkt de ober de glazen, vormgegeven als kokosnoten, nog eens vol. Na de jolig gepresenteerde 'piranhasoep' en de struisvogelbiefstuk met kousenband krijgen de gasten nu als dessert de bananenfantasie voorgeschoteld.

Maar eerst moet er gesproken worden.

De gastheer, een licht gezette man van middelbare leeftijd in smoking, staat met een brede glimlach op en heft zijn kokosnoot. Omdat hij al het nodige gedronken heeft, beweegt hij zich wat onbeheerst, waardoor een paar druppels wijn op de

revers van zijn smoking terechtkomen. Met een luchtig gebaar veegt hij die weg.

‘Lieve vrienden, collega’s en familieleden,’ begint hij pathetisch, zodat de mensen in de grote zaal van het restaurant aan de tafeltjes het dichtst bij de open deur naar het kleine zaaltje verstoord opkijken.

Aan de lange tafel wisselen een bejaarde dame met opgestoken witgrijs haar en een zwaar bebrilde man in een driedelig pak een snelle blik. Afgezien van hen beiden en de spreker zitten er nog drie anderen aan tafel: een in smoking gehulde puistige jongeman; een knappe, donkerharige vrouw in een vuurrood mantelpakje en een blond, nerveus ogend meisje van begin twintig in een lange jurk.

De vier overige stoelen aan de lange tafel zijn leeg.

‘Het is vandaag een mooie dag. Een historische dag,’ vervolgt de spreker. ‘Niet alleen voor de Marrons, maar ook voor ons instituut. Het is mijn bescheiden mening dat met deze belangrijke onderscheiding niet alleen ikzelf als persoon word geëerd – hoewel ik door velen, niet geheel ten onrechte, natuurlijk wel als de initiator en de drijvende kracht achter ons gezamenlijke project word gezien – maar in feite wordt het hele onderzoeksteam van onze vakgroep hiermee geëerd.’

Hij houdt zijn kokosnootglas nog wat verder omhoog, ditmaal zonder morsen. ‘En daarom wil ik graag een dronk uitbrengen...’

Terwijl zijn disgenoten hem vol verwachting aankijken, bevriest de man in zijn beweging en hij stokt middenin zijn zin. Zijn hand met het glas erin zakt langzaam naar beneden, tot eerst de inhoud en daarna het kokosnootglas op het in panterprint uitgevoerde tafelkleed terechtkomt. Dan draaien zijn ogen naar boven, zakt hij door zijn knieën en valt zijdelings op de grond.

Geschrokken schieten de puistige jongeman en het jonge meisje toe. De vrouw in het rode mantelpakje begint in paniek te gillen, waardoor twee obers komen aanrennen. De

man met de zware bril duwt de puistige jongeman opzij, voelt even aan de pols van de man op de grond en begint vervolgens hartmassage en beademing te geven.

In minder dan tien minuten is er een ambulance ter plaatse. Een van de ambulancebroeders probeert met twee vingers een hartslag te vinden aan de zijkant van de hals van de man op de grond. Als dat niet lukt, probeert hij de pols. Dan kijkt hij hoofdschuddend naar zijn collega en hij legt een hand op de schouder van de man met de zware bril, die net een teug lucht in de longen van de zieltoegende man in smoking heeft geblazen.

‘Het heeft geen zin meer,’ zegt de ambulancebroeder zacht. ‘Hij is dood.’

Met een verslagen gebaar laat de man met de bril eerst zijn armen en dan zijn schouders zakken. Zweet staat op zijn voorhoofd.

Hij vloekt zachtjes. Dan draait hij zich om en slaat zijn armen om de oude dame, die aan tafel is blijven zitten en het tafereel met verbijstering heeft bekeken. Terwijl ze steun zoeken bij elkaar beginnen ze allebei te huilen.

Het jonge meisje maakt haar blik los van de dode en ziet iets liggen onder een laaghangend blad van de grote ficusplant vlak naast hem. ‘Wat is dat?’ vraagt ze, en ze raapt het op.

De ambulancebroeder kijkt naar wat ze in haar hand heeft. Het is een soort pijltje met een vrij dikke achterkant. Hij draait de dode een kwartslag om en ontdekt een wondje in de nek van het slachtoffer.

‘Ik ben bang dat dit een zaak is voor de politie,’ zegt hij.

‘Heb je nou nog altijd dat vieze petje, jongen?’ vraagt Emmie de Cock terwijl ze haar zoon binnenlaat.

‘Ja, mam. Natuurlijk, mam. Goedenavond, mam. Blij jou ook weer te zien, mam.’

Licht geïrriteerd hangt Hendrick Zijlstra zijn jack aan de kapstok en met een nijdig gebaar meept hij zijn petje op de haak, voor hij achter zijn moeder de kamer ingaat.

In de huiskamer is het alsof de tijd heeft stilgestaan. Het gezellig ouderwetse interieur is al jaren hetzelfde. De eettafel is gedekt en Jacobus, de rode kat, ligt opgerold in een hoek van de bank en keurt hem geen blik waardig.

‘Wil je misschien eerst wat drinken, Hendrick?’

Het liefst zou Zijlstra meteen aan tafel gaan, om het verplichte bezoekje niet langer te laten duren dan nodig is. Maar niets biedt zo veel steun en houvast als een biertje, vindt hij. En dus neemt hij plaats in een van de twee fauteuils bij de salontafel.

‘Graag.’

‘Heb je dienst?’

Zonder na te denken antwoordt hij: ‘Ja, natuurlijk. Zoals vrijwel altijd, eigenlijk.’

‘Dan krijg je iets fris,’ besluit zijn moeder.

Ze verdwijnt naar de keuken en komt even later terug met een glas Seven-Up.

‘Kijk eens.’

‘Nou, bedankt.’

Met frisse tegenzin neemt hij een slok van het mierzoete drankje.

Zijn moeder gaat tegenover hem zitten in haar eigen stoel en vouwt haar handen terwijl ze zich naar hem toebuigt. 'Je oom Jurrian drinkt ook nooit als hij dienst heeft. Daarom heeft hij het waarschijnlijk zo ver geschopt bij de politie.'

'Ja, mam.'

Zijlstra zou liever zijn tong afbijten dan iets negatiefs te zeggen over zijn ome Jur, maar heeft er wel gruwelijk het land aan om altijd gezien te worden als het neefje van inspecteur De Cock. Vooral ook omdat sommigen van zijn collega's hem ervan verdenken dat hij alleen maar zo snel rechercheur is geworden dankzij zijn beroemde oom.

'Hij wordt heel erg gerespecteerd, jongen.'

'Ja, mam. Dat weet ik.' Zijlstra kan zijn ergernis over zo veel bezorgdheid nauwelijks onderdrukken. 'Wat eten we eigenlijk?' vraagt hij iets vriendelijker.

Ze glimlacht. Haar zoon verandert ook nooit.

'Nieuwe aardappelen. En bloemkool. Met een lekker sausje.'

'En...?' vraagt hij gretig.

'En gehaktballen.'

Meteen is Zijlstra's gezicht één grote glimlach. De gehaktballen van zijn moeder zijn de beste van de hele wereld, daar valt niet over te discussiëren.

'Eigenlijk had ik heel wat anders willen eten, want je komt zo weinig. Ik zie je haast nooit meer, tegenwoordig.'

'Heeft ome Jur dan niet verteld dat we het hartstikke druk hebben, tegenwoordig?' Hij staat op en wrijft in zijn handen.

'Zullen we dan maar meteen aan tafel gaan?'

Ze schiet in de lach om zijn gretigheid. Ondanks zichzelf voelt ze zich daardoor toch gevleid.

'Vooruit dan maar.' En ze is al op weg naar de keuken. In de deuropening blijft ze even staan. 'Vergeet je glas niet.'

Zijlstra neemt de Seven-Up mee naar de tafel, vastbesloten om het glas verder onaangeroerd te laten.

Als zijn moeder binnenkomt met een dampende schaal aard-appelen, controleert hij net zijn mobiel om te zien of er nog berichten zijn binnengekomen.

‘Moet dat nou, dat ding aan tafel?’ vraagt ze afgemeten.

‘Ja, mam, dat moet even. Het werk houdt nooit op.’

Zwijgend zet ze de andere schalen op de onderzetters. Het laatst brengt ze de juskom en de gehaktballen.

Zijlstra doet zijn mobiel in zijn broekzak en laat zijn bord vol scheppen. Hij snijdt direct een stuk van zijn enorme gehaktbal af en steekt dat met een gelukkig gezicht in zijn mond.

Zijn moeder bekijkt hem hoofdschuddend. ‘Af en toe ben je gewoon nog een klein kind, weet je dat?’

‘Dank je, mam.’

Terwijl hij met smaak op zijn maaltijd aanvalt, laat hij gelaten haar stroom nieuwtjes van familieleden en burens over zich heen komen.

Maar zijn bord is nog niet halfleeg als zijn mobiel gaat.

Hij bezweert de afkeurende blik van zijn moeder met een verontschuldiging opgeheven hand, veegt zijn mond af aan zijn servet en neemt op. ‘Zijlstra.’

Hij luistert even, knikt automatisch en zegt dan: ‘Oké, ik kom eraan.’

Nadat hij zijn mobieltje heeft weggeborgen, meldt hij: ‘Dat was m’n wachtcommandant. We hebben een moord.’

Zijn moeder kijkt geschrokken. ‘Getsie, wat akelig. Waar?’

‘In een restaurant. Ik moet er direct naartoe.’

Zijlstra snijdt het resterende deel van zijn gehaktbal in een paar stukken en schrokt die naar binnen. Terwijl hij al kauwend opstaat, spoelt hij het eten weg met de inhoud van zijn glas. Pas tijdens het drinken beseft hij wat erin zit en trekt een vies gezicht.

Zijn moeder zegt niets.

‘Dag, mam, bedankt voor het lekkere eten. Sorry, dat ik al zo snel weg moet. De plicht roept.’

In het voorbijgaan geeft hij haar een zoen op haar voorhoofd.

'Dag, jongen. Pas op jezelf.'

'Komt wel goed. Tot gauw!'

Hij graait zijn petje van de kapstok, plant het met een zwaai op zijn hoofd en schiet dan in zijn jack. Snel trekt hij de voordeur achter zich dicht.

Gehaast parkeert Zijlstra zijn oude Audi bij het politiebureau aan de Ferdinand Bolstraat. Graanoogst zit al op hem te wachten achter het stuur van hun dienstauto.

Daar baalt Zijlstra behoorlijk van, want wie het eerst aankomt mag rijden. En hij rijdt nu eenmaal liever zelf.

Het miezert. Snel stapt hij in.

‘Goedenavond, collega Zijlstra.’

‘Dag, Oscar.’

Graanoogst wacht niet tot zijn jongere collega zijn veiligheidsriem heeft vastgemaakt, maar rijdt met piepende banden weg.

‘Vertel het maar,’ zegt Zijlstra. ‘Vera had het over een moord in een restaurant, maar verder weet ik nog niks.’

‘Een dode, man van middelbare leeftijd; dader onbekend,’ somt Graanoogst op. ‘Het schijnt een soort junglerestaurant te zijn. Ik heb begrepen dat de jongens van de ambulance ons erbij hebben gehaald.’

‘Oké. Waarom?’

Er verschijnt een brede glimlach op het bolronde gezicht van zijn oudgediende collega. ‘Omdat... Hou je vast: omdat die figuur om het leven schijnt te zijn gebracht met een pijltje, zo’n klein ding.’

‘Nee!’ roept Zijlstra ongelovig. ‘Dat meen je niet! Zoiets gebeurt toch alleen maar in de verhalen van Kuifje!’

Terwijl hij de auto scherp de bocht om stuurt, de Eerste Jan van der Heijdenstraat in, werpt Graanoogst een geringschat-

tende blik op zijn partner. ‘Gewone politiemensen lezen thrillers, maar jij leest Kuifje?’

‘Ja, wat is daar mis mee?’

‘Helemaal niks, jongen. Goed voor je ontwikkeling.’

Op de Ruysdaelkade hoeven ze niet te zoeken, want de ambulance staat nog steeds voor de deur van restaurant Jungle4Food. Bij gebrek aan parkeerruimte zet Graanoogst de auto met knipperende alarmlichten aan de kant van het water midden op het fietspad. Meteen komt er een geüniformeerde agent op hen af, maar als hij de twee uitstappende rechercheurs herkent, gaat hij direct weer terug.

Een groep nieuwsgierige buurtbewoners heeft zich verzameld rondom de ambulance en de ingang van het restaurant. Met hun identiteitsbewijzen in de hand werken Graanoogst en Zijlstra zich door de mensenhaag heen. De twee agenten bij de voordeur knikken groetend en laten hen door.

Binnen zien ze een nerveuze man in een hoelarokje en met een colbertjasje over de zonnebankbruine huid van zijn blote bovenlichaam. Hij loopt direct op hen af.

Zijlstra onderdrukt zijn geamuseerde verbazing.

‘Ah, de heren van de recherche, neem ik aan? Ze zeiden al dat u zou komen. Ik ben Henk, Henk Fischer, bedrijfsleider van Jungle4Food.’ Hij gebaart naar de tafeltjes in het restaurant, die inmiddels allemaal leeg zijn. ‘Dit is een ramp, een regelrechte ramp! Een enorm verlies.’

‘U doelt natuurlijk op de dode,’ zegt Graanoogst koel.

‘Nou ja, ik...’ De man kijkt hem even verward aan. ‘Eh... Ja, inderdaad. Natuurlijk.’

Tussen de planten en de lianen door heeft Zijlstra inmiddels de deur van het zijzaaltje ontdekt.

‘Ik neem aan dat we daarheen moeten?’

‘Ja, ja, ik loop even met u mee.’

Nog voordat de bedrijfsleider voor hen langs kan gaan, houdt Graanoogst hem met een handgebaar tegen. ‘Niet nodig, we vinden het wel.’

Zijlstra knipoogt naar Graanoogst.

In het kleine zijzaaltje nemen de twee ambulancebroeders net afscheid. Een van hen duwt een verrijdbare brancard voor zich uit en loopt naar buiten.

Zijn oudere collega begroet de twee rechercheurs en rapporteert: 'Er is nog een reanimatiepoging gedaan, maar het slachtoffer was al dood toen wij hier aankwamen. Hij heet Arthur van der Struik, is 54 jaar oud, en dit hier was zijn feestje. Er is vlak bij het lichaam een pijltje op de grond gevonden. En hij heeft een vers wondje in zijn nek. Dat moet de lijkschouwer verder maar bekijken.'

Zijlstra kijkt even naar zijn partner, die met een ernstig gezicht luistert.

'Als dat pijltje inderdaad iets te maken heeft met de dood van meneer hier...' De ambulancebroeder gebaart naar het lijk op de vloer, '...dan zou het heel goed kunnen dat er een of ander vergif op zit. Dus heb ik uw collega's gewaarschuwd dat ze er voorzichtig mee om moeten gaan.'

'Waar is dat pijltje nu?' wil Zijlstra weten.

'Ik neem aan dat jullie collega's dat inmiddels hebben veiliggesteld.'

Zijlstra kijkt om zich heen. Vier geüniformeerde agenten staan aan de andere kant van de tafel, waar een paar stoelen tegen de met wilde beesten en jungleplanten beschilderde muur zijn geschoven. Daarop zitten vijf mensen, die hier gezien hun kleding zijn gekomen vanwege een feestelijke aangelegenheid. Een van de agenten maakt aantekeningen.

Aan deze kant van de tafel is een agent in gesprek met iemand van de bediening. Een geüniformeerde brigadier heeft zich geposteerd bij het lijk, dat bij het hoofd van de tafel op zijn rug ligt. Naast hem neemt een politiefotograaf foto's.

'Ha, Joost,' begroet Zijlstra de man naast het lijk. 'Jij hebt hier de leiding, neem ik aan?'

Het gezicht van de brigadier wordt gesierd door een martiale snor. De man knikt en houdt een plastic zakje omhoog. 'Dit

zul je wel willen zien, Hendrick. Volgens die ambulancebroeder zou dit wel eens de doodsoorzaak kunnen zijn geweest.’ Zijlstra neemt het zakje over en houdt het tegen het licht. Het pijltje dat erin zit is kleiner dan een dartpijltje en heeft een verdikte achterkant.

‘Zoiets heb ik nog nooit gezien,’ zegt hij. ‘Jij?’

‘Het zegt mij ook niks,’ antwoordt de brigadier. ‘Maar als iemand hem ermee heeft geraakt, kan die persoon in ieder geval wel goed mikken. Keurig in z’n nek.’

‘Dat is waar.’ Zijlstra laat zijn arm zakken, geeft het zakje terug en kijkt nadenkend rond.

Zo te zien had de dode man aan het hoofd van de tafel gezeten. Logisch, want hij was blijkbaar het feestvarken. En als hij in zijn nek is geraakt, moet het pijltje achter hem vandaan zijn gekomen.

Tussen de lianen en de grote ficussen tegen de zijmuur van het zaaltje is een deur. Zijlstra loopt erheen en trekt zijn handschoenen aan. Dan doet hij de deur open. Erachter ligt een gangetje, dat aan de ene kant leidt naar een paar toiletdeuren en een binnenplaats, en aan de andere kant naar een nooduitgang aan de straatkant. Hij trekt zijn hoofd terug en pas nu ziet hij dat er boven de deur aan de restaurantkant een groen verlicht bordje zit: NOODUITGANG.

‘Hier moeten de technische jongens goed zoeken naar sporen,’ zegt hij tegen de brigadier, die met hem is meegelopen. ‘Het zou goed kunnen dat het pijltje hiervandaan is gekomen.’ Hij doet een paar stappen achteruit en spiedt rond. Het lijkt hem onwaarschijnlijk dat iemand zich in het zaaltje zelf verborgen heeft kunnen houden.

‘Heeft een van de getuigen iets gezien van de moordenaar?’ vraagt hij.

De brigadier gebaart naar de vijf mensen die op de stoelen aan de andere kant van de tafel zitten. ‘Dat hebben we gevraagd, voor het geval een mogelijke dader nog in de buurt mocht zijn, maar er was niemand iets vreemds opgevallen.’